

NIEUWSBRIEF

Nummer 26, februari 2018

Inhoud nieuwsbrief

- Nieuws
- Atropine
- Melden van speciale incidenten
- Mate van intoxicatie
- Update drugsmarkten
- Casuïstiek
- MDI symposium, save the date
- Wetenschappelijke publicaties

Nieuws

Nieuw emailadres

Om de correspondentie rondom de MDI te stroomlijnen, wordt vanaf januari gebruik gemaakt van het algemeen e-mailadres: drugsincidenten@trimbos.nl. Dit e-mailadres is bedoeld voor het melden van drugsincidenten en alle MDI-gerelateerde vragen.

'Red Alert: Atropine' nog van kracht

De lokale [Red Alert](#), die vanaf 12 januari gold voor de regio's Noord Brabant en Rotterdam-Rijnmond, blijft voorlopig van kracht. Na enkele weken actief waarschuwen door verschillende organisaties blijven er signalen van atropine vergiftigingen binnen komen. Onder de kenmerkende signalen vallen; onrust, hallucinaties en koorts(achtige verschijnselen). Meld een atropine vergiftiging aub direct via de Red Alert telefoon: 030 - 2971 119, of via e-mail naar drugsincidenten@trimbos.nl.

Nieuwe MDI medewerker

Per februari 2018 werkt Nina de Rooter (projectmedewerker MDI sinds april 2017) niet meer bij de MDI. "Ik wil u hartelijk bedanken voor de fijne samenwerking!" Ze is een nieuwe functie gestart bij Publieksinformatie van het Trimbos-instituut, als medewerker bij de alcohol-, drugs- en rokeninfolijn. Vanaf heden heeft de MDI een nieuwe werknemer, Marnix Lameijer, die de werkzaamheden van Nina de Rooter en Lotte Wijers zal overnemen. Marnix heeft een achtergrond in biomedische wetenschappen en heeft in januari zijn PhD behaald. "Na het behalen van mijn PhD heb ik besloten het laboratorium achter mij te laten. Ik hoop dat ik in mijn werk en onderzoek bij Trimbos een meer directe impact op de samenleving kan hebben". Voor vragen is Marnix te bereiken op mlameijer@trimbos.nl.

Jaarbericht Nationale Drugs Monitor 2017

Ieder jaar bundelen het Trimbos-instituut en het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het Ministerie van Veiligheid en Justitie (WODC), gegevens over middelengebruik in de algemene bevolking en onder de jeugd, drugsincidenten, cliënten in de verslavingszorg, de drugsmarkt en alcohol- en drugs-gerelateerde criminaliteit. Enkele Highlights van het [NDM jaarbericht 2017](#) zijn:

- Het gebruik van stimulerende middelen, zoals ecstasy, cocaïne en amfetamine onder volwassenen is tussen 2014 en 2016 gestegen.
- Zes op de tien volwassenen drinken meer dan één glas alcoholhoudende drank per dag, wat meer is dan de 'norm' van de Gezondheidsraad.
- Tussen 2014 en 2016 nam het aantal geregistreerde sterfgevallen door een drugsoverdosering toe.
- Het aantal ontmantelde opslagplaatsen van synthetische drugs en afvaldumpingen blijft stijgen.

Rapport: Langdurige klachten na ecstasygebruik

De acute gezondheidsverstoringen die kunnen optreden na ecstasygebruik stonden recentelijk in de belangstelling. Voor de gevolgen van ecstasygebruik op langere termijn was echter weinig aandacht. Het rapport [Langdurige klachten na ecstasygebruik](#) beschrijft een verkenning van ecstasy-gerelateerde hallucinogene perceptiestoornis en depersonalisatie op basis van literatuur, dossieronderzoek en interviews met patiënten. Gerard Alderlieste, verslavingsarts bij Brijder, werd in het [journaal](#) geïnterviewd over de gezondheidsklachten bij langdurig xtc-gebruik.

Rapport: 4-FA: Gebruikers en gebruik in beeld gebracht

Aan het einde van 2017 verscheen het rapport [4-FA: Gebruikers en gebruik in beeld](#). Hierin kunt u lezen over de kenmerken van 4-FA-gebruikers, de patronen van gebruik, en de ervaren gezondheidsproblemen. Ook wordt beschreven in hoeverre 4-FA gebruikers het risico van hun gebruik inschatten.

Rapport: Roes met een luchtje – Gebruik, gebruikers en markt van lachgas

In het rapport [Roes met een luchtje](#), doen het Bonger Instituut (Universiteit van Amsterdam) en het Trimbos-instituut verslag van een nadere verkenning van lachgasgebruik in Nederland. Het rapport schetst een beeld van de verschillende gebruikersgroepen, de aard van het 'lachgas probleem' en de context van gebruik.

Atropine

Levensgevaarlijk

In de eerste weken van januari werden er bij het Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS) drugspoeders ingeleverd waarin het medicijn atropine werd aangetroffen. Omdat inname van een kleine hoeveelheid atropine al levensgevaarlijk kan zijn, werd er op 12 januari een regionaal Red Alert afgekondigd. Ondanks uitgebreide waarschuwingcampagnes van lokale instanties, werden er de afgelopen maand enkele ernstige incidenten door atropine vergiftiging gemeld.

Wat is atropine?

Atropine is een geneesmiddel dat wordt gebruikt in de cardiologie, ter behandeling van hartritmestoornissen, en in de oogheelkunde, bij oogoperaties. Atropine blokkeert de werking van de stof acetylcholine (een neurotransmitter) in het hele lichaam. De speekselproductie neemt af (droge mond), evenals de zweetproductie. De pupillen verwijden zich en bloeddruk en hartslag nemen toe.

Effecten van atropine

Atropine kan vele en onaangename bijwerkingen hebben, zoals onrust en hallucinaties. Bij een overdosis atropine komen de volgende symptomen voor: onrust, hoofdpijn, droge/warme huid, moeilijk kunnen plassen, hallucinaties, hartkloppingen, verwijde pupillen, wazig zien, koorts(achtige verschijnselen), slechte coördinatie, verwardheid, opwindend, epileptische verschijnselen, versnelde ademhaling en gedaald bewustzijn (tot bewusteloosheid). In het uiterste geval hebben de verschijnselen een dodelijke afloop, als gevolg van ademhalings- en hartritmestoornissen. Enkele milligrammen atropine kunnen al gevaarlijk zijn.

Melden van 'speciale' incidenten

Ook de recente Red Alert kon snel worden opgestart dankzij de alerte en actieve melding door enkele deelnemers aan de MDI. In het geval van speciale drugsincidenten is het van belang dat er gelijk alarmbellen gaan rinkelen. Dit is alleen mogelijk wanneer deze incidenten snel en expliciet worden gemeld. Speciale drugsincidenten omvatten: sterfgevallen naar aanleiding van drugsgebruik, levensbedreigende incidenten, of ernstige incidenten gelinkt aan drugs die vallen onder de Nieuwe Psychoactieve stoffen (NPS). Voor meer informatie over NPS, zie het [NDM jaarbericht 2017](#), pagina 214. Meld deze drugincidenten, naast uw reguliere methode, ook via het algemene e-mailadres drugsincidenten@trimbos.nl.

De mate van intoxicatie

Bij het melden van drugsincidenten is de variabele 'mate van intoxicatie' erg informatief. Hierin wordt de vorm van, Ernstig, Matig of Licht, gehanteerd. Het is daarbij ook goed om een indicatie van de ingenomen dosis te vermelden. Deze extra informatie helpt bij het beoordelen van de schadelijke gevolgen van een specifieke soort drugs. De mate van intoxicatie kan aan de hand van de urgentie / triage categorieën worden beschreven:

Urgentie	Naam	Kleur	MDI: Mate van intoxicatie	Triage cat.
1	Onmiddellijk	Rood	Ernstig	T1
2	Hoog urgent	Oranje	Ernstig	
3	Urgent	Geel	Matig	T2
4	Standaard	Groen	Licht	T3
5	Niet urgent	Blauw	Licht	

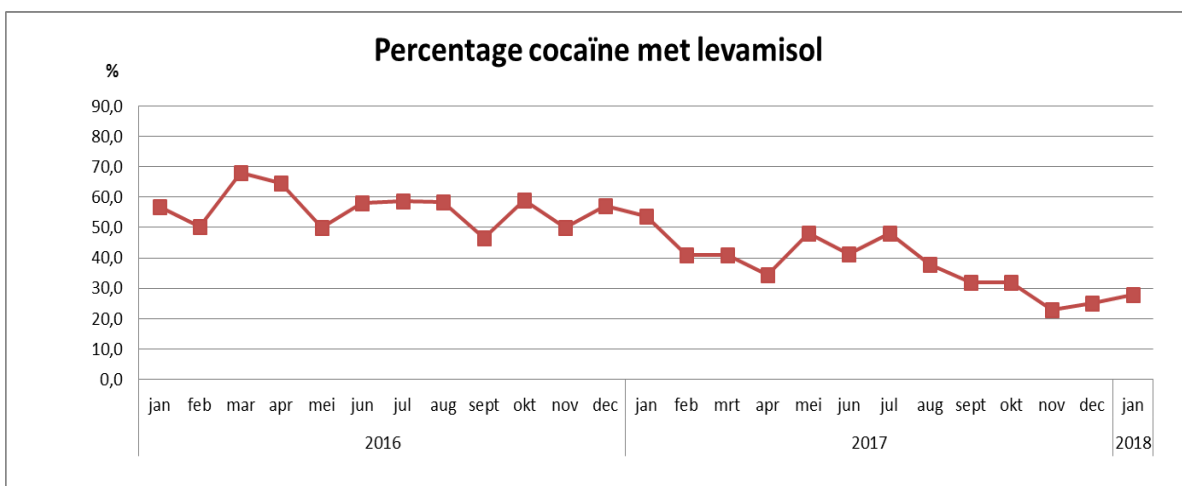
Update drugsmarkten

Ecstasy

Het aantal hoog gedoseerde tabletten verkocht als ecstasy blijft stijgen. In 2017 steeg de gemiddelde dosering in XTC-tabletten van 155 naar 165 milligram. Ongeveer 5% van de tabletten bevat zelfs meer dan 210 milligram MDMA. Het grote aantal hoger gedoseerde tabletten liet zich de afgelopen jaren vertalen in een groter aantal matig tot ernstige incidenten. Het percentage incidenten na gebruik van XTC (als enige drug) daalt daarentegen al sinds 2013, en lijkt ook in 2017 weer iets te zijn gedaald.

Cocaïne

Sinds januari zijn er bij het DIMS twee vermeende cocaïnesample ingeleverd welke atropine bevatten. Verder zijn er door de MDI-deelnemers meerdere incidenten gemeld, veroorzaakt door deze vervuilde cocaïne. De incidenten lijken zich voornamelijk rond Rotterdam af te spelen. De cocaïne werd de afgelopen jaren ook steeds sterker, tot gemiddeld 70% in het afgelopen jaar. Tegelijk met deze stijging van de sterkte is een daling te zien van het aandeel samples dat versneden is met levamisol. De afgelopen maanden schommelt het aantal cocaïnesamples dat levamisol bevat tussen de 25 en 30%.

NPS

De nieuwe psychoactieve middelen nemen ten opzichte van de meer "traditionele" drugs nog een beperkte plaats in, zeker sinds het verbod op 4-FA is ingegaan. Een middel dat de laatste tijd iets vaker gezien wordt is 3-MMC. Dit is een synthetisch cathinon en "opvolger" van 4-MMC (mefedron). Cathinones hebben een oppeppende werking en kunnen hevige craving veroorzaken. Een andere NPS die vaker gezien wordt is 6-APB. Ook dit is een stimulerend middel met een XTC-achtige werking. De mogelijke opvolger van 4-FA (ook wel 4-FMP genoemd) lijkt 4-FMA te zijn, hoewel 4-FA nog steeds de meest populaire NPS is.

Casuïstiek

LSD of toch een synthetisch cannabinoïd?

19-jarige jongeman

Rond middernacht bij een vriend een postzegel LSD ingenomen, daarna een verlaagd bewustzijn ontwikkeld met later ook strekkende bewegingen van armen en benen. Rond 3.00 maakt de vriend zich zorgen en belt 112. Bij aankomst van ambulance een EMV 1-1-1, SpO₂ 40% en een kaakklem waarop zuurstof wordt toegediend.

Op de spoedeisende hulp werd patiënt geïntubeerd en op de intensive care opgenomen. Vitale parameters waren RR 60/40 HF 135 t 37.0 SpO₂ 92% bij FiO₂ 60% pupillen 4-5 mm reactief. Hij werd geseedeerd met propofol en in de ochtend gedetubeerd.

Hij is de dag erna goed aanspreekbaar en zegt onlangs eerder LSD gebruikt te hebben van dezelfde batch. Hij heeft pijnlijke schenen en schouder. Er is een verhoogde bewegingsdrang zichtbaar die nog enkele dagen aanhoudt. In de loop van de ochtend blijkt hij een nierfunctiestoornis te hebben met een uitgesproken rhabdomyolyse, met een creatinine van 400 en CK tot 134610 U/l, welke na een week pas normaliseren. Hij werd behandeld met ruim infuus en monitoring van de vochtbalans.

Besef van de ernst lijkt pas na enkele dagen tot hem door te dringen. Hij is bekend met gebruik van cocaïne, MDMA en LSD. Later blijkt hij tevens hasj gerookt te hebben de betreffende avond. Hij kwam in een trip terecht waarin hij naar iets op zoek was, maar steeds maar niet kon vinden, kan hij zich herinneren.

Bij onderzoek door middel van massaspectrometrie (Toxytyper) werd geen LSD aangetroffen. Bij de eerste screening was er een aanwijzing voor de aanwezigheid van JWH-019, een synthetisch cannabinoïd. Een dergelijk middel zou kunnen passen bij de kliniek, welke mogelijk versterkt is geweest door het roken van hasj. Patiënt is voornemens een monster van de drug in te leveren voor nadere analyse, om de betrouwbaarheid van de bevindingen te vergroten.

Door J.W. de Boer en I. Brinkman

MDI symposium

Het volgende MDI symposium vindt plaats op vrijdagmiddag 14 december 2018. De deelnemers van het MDI-netwerk zijn van harte uitgenodigd! Suggesties voor onderwerpen en presentaties zijn welkom en te mailen naar drugsincidenten@trimbos.nl.

Wetenschappelijke publicaties

van den Bos, A., Sijtsma, M.S., & Bieleman, B. (2017). **Partydrugs en studenten: gebruik en kennis van de risico's.** *Verslaving*, 13, 226–238.

Met een schriftelijke enquête onder 514 studenten is de prevalentie van partydrugsgebruik en het kennisniveau hieromtrent binnen de (Nederlandse en internationale) Groningse studentenpopulatie in kaart gebracht. 30,8 % van de Nederlandse studenten en 19,8 % van de internationale studenten heeft recentelijk partydrugs gebruikt, waarbij XTC het meest gebruikte middel is. Leden van studentenverenigingen gebruiken aanzienlijk meer dan niet-leden. Het kennisniveau van de Nederlandse studenten ligt over het algemeen hoger dan dat van de internationale studenten.

Nagele, E.P., Ross, A., Then, R.K., & Kavi, T. (2017). **Interhemispheric subdural and subarachnoid haemorrhage in a patient with amphetamine-induced vasculitis.** *BMJ Case Reports*.

Dit artikel beschrijft een casus van een vrouw met symptomen van verwarring en afname van kracht in het rechterbeen, na een nacht van alcohol, wiet en amfetamine gebruik. Met behulp van CT scans kon er een bloeding in de hersenen worden gedetecteerd, terwijl er geen sprake is van trauma. Verder onderzoek met behulp van MRI, een MR venogram en CT angiogram, laten een geval van cerebrale vasculitis zien.

Adema, E., & Meindertsma, P. (2017). **Het effect van heroïne op de cognitieve functies: een casestudy.** *Verslaving, 13*, 239-244.

Onderzoek naar de effecten van heroïne op de cognitieve functies van gebruikers is beperkt, doordat heroïne vaak pas gebruikt wordt na of in combinatie met gebruik van andere soorten drugs. Dit artikel beschrijft een casus van een man die jarenlang enkel heroïne heeft gebruikt. Om de cognitieve achteruitgang te meten, zijn er een groot aantal verschillende neuropsychologische testen afgenomen, waaronder WAIS-4, 15-WT, TMT en GIT2.

Elkins, I.J., Saunders, G.R.B., Malone, S.M., Keyes, M.A., McGue, M., & Iacono, W.G. (2018). **Associations between childhood ADHD, gender, and adolescent alcohol and marijuana involvement: A causally informative design.** *Drug and Alcohol Dependence, 184*, 33-41.

In dit onderzoek wordt er gekeken naar de aanleg voor alcohol en cannabis gebruik in een groep personen met in hun jeugd geconstateerde ADHD. Personen met een intensere vorm van ADHD bleken sneller met alcohol en cannabis te beginnen. In een groep met tweelingen bleek dit verschil niet significant. Het onderzoek zou kunnen helpen met het inschatten en voorspellen van het beginnen met, en het escaleren van middelen gebruik.

Heeft u interessante casussen, informatie of artikelen die te maken hebben met drugs of het herkennen of behandelen van drugsincidenten? Als u deze naar ons stuurt, verspreiden wij de informatie in het netwerk.

Met dank aan J.W. de Boer en I. Brinkman, van het Martini Ziekenhuis, voor hun bijdrage aan deze nieuwsbrief